

คำถามพร้อมธงคำตอบวิชากฎหมาย

วิธีพิจารณาความแพ่งฯ

การสอบความรู้ชั้นเนติบัณฑิต

สมัยที่ ๕๘ ปีการศึกษา ๒๕๕๘

ข้อ ๑. คำถาม โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงิน จำเลยให้การต่อสู้คดีขอให้ยกฟ้องระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น โจทก์ถึงแก่กรรม นายเอกได้ยื่นคำร้องอ้างว่าเป็นบุตรของโจทก์ขอเข้าเป็นคู่ความแทนที่โจทก์ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ไต่สวนคำร้อง เมื่อถึงวันนัดนายความของนายเอกยื่นคำร้องว่า นายเอกประสบอุบัติเหตุถึงแก่กรรม ขอให้ศาลเลื่อนคดีไปเพื่อให้มีผู้เข้ามาเป็นคู่ความแทนที่นายเอก ในวันเดียวกันนั้นเองซึ่งเป็นเวลาภายหลังจากที่โจทก์มรณะเกินกว่า ๑ ปี นางสาวได้ยื่นคำร้องอ้างว่าเป็นมารดาโจทก์ขอเข้าเป็นคู่ความแทนโจทก์ ศาลชั้นต้นสอบถามจำเลยแล้ว จำเลยรับว่า นางสาวเป็นมารดาโจทก์จริง แต่คัดค้านว่านางสาวขอเข้ามาเป็นคู่ความแทนที่เกินกว่า ๑ ปีนับแต่โจทก์มรณะ ขอให้ศาลจำหน่ายคดีเสียจากสารบบความ ศาลชั้นต้นเห็นว่า เมื่อนายเอกถึงแก่กรรม ไม่จำเป็นต้องมีผู้เข้ามาเป็นคู่ความแทนที่นายเอกอีก จึงมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีในส่วนคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความแทนที่ผู้มรณะของนายเอก และมีคำสั่งอนุญาตให้นางสาวเข้าเป็นคู่ความแทนที่โจทก์

ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งของศาลชั้นต้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ การร้องขอเข้าเป็นคู่ความแทนที่ผู้มรณะเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้ร้อง เมื่อผู้ร้องถึงแก่กรรมจะมีการร้องขอเข้าเป็นคู่ความแทนที่ผู้ร้องอีกไม่ได้ เมื่อนายเอกซึ่งร้องขอเข้าแทนที่โจทก์ผู้มรณะได้ถึงแก่กรรมจึงไม่อาจมีการร้องขอเข้าแทนที่นายเอกได้เพราะเป็นสิทธิเฉพาะตัวของนายเอก ที่ศาลชั้นต้น

ไม่อนุญาตให้เลื่อนคดีและจำหน่ายคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความแทนที่ผู้มรณะของ นายเอกจึงชอบแล้ว (คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๙๕๔/๒๕๔๗)

การเข้าเป็นคู่ความแทนที่คู่ความผู้มรณะนั้น แม้จะร้องขอเข้ามาเมื่อเกิน กำหนด ๑ ปี นับแต่วันที่คู่ความฝ่ายนั้นมรณะก็ตาม แต่ประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔๒ ประกอบด้วยมาตรา ๑๓๒ (๓) ให้อยู่ใน อำนาจของศาลที่จะใช้ดุลพินิจจำหน่ายคดีหรือไม่ก็ได้แล้วแต่จะพิจารณาเห็น สมควร มิใช่เป็นบทบังคับให้ศาลต้องจำหน่ายคดีเสมอไป และตรามติที่ศาล ยังมีได้มีคำสั่งจำหน่ายคดีเสียจากสารบบความ ทายาทของผู้มรณะก็มีสิทธิ ร้องเข้ามาเป็นคู่ความแทนที่คู่ความผู้มรณะได้แม้จะพ้นกำหนดเวลา ๑ ปี แล้วก็ตาม ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้นางสายเข้าเป็นคู่ความแทนที่โจทก์ ผู้มรณะ โดยไม่จำหน่ายคดีโจทก์ เป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบแล้ว (คำ พิพากษาฎีกาที่ ๗๔-๗๕/๒๕๓๖ และ ๒๙๑๕/๒๕๔๘)

ข้อ ๒. คำถาม โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยชำระเงินตามเช็คพร้อมดอกเบี้ย จำเลย ให้การว่าจำเลยชำระเงินตามเช็คให้แก่โจทก์ครบถ้วนแล้ว คดีโจทก์ ขาดอายุความ ขอให้ยกฟ้อง ระหว่างพิจารณาจำเลยยื่นคำร้องขอให้ศาลวินิจฉัย ชี้ขาดเบื้องต้น ในปัญหาข้อกฎหมายว่าคดีโจทก์ขาดอายุความ ศาลชั้นต้น วินิจฉัยว่าคดีโจทก์ขาดอายุความ พิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ เห็นว่า คำให้การจำเลยมิได้แสดงเหตุแห่งการขาดอายุความ คดีไม่มีประเด็น เรื่องอายุความ พิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการ พิจารณาในประเด็นข้ออื่นแล้วพิพากษาใหม่ตามรูปคดี โจทก์และจำเลยไม่ฎีกา ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่ จำเลยยื่นคำร้องขอ แก้ไขคำให้การว่า คดีโจทก์ขาดอายุความเพราะโจทก์ยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนด ๑ ปี นับแต่วันที่ เช็คถึงกำหนด ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาต หลังจากสืบพยานโจทก์จำเลย เสร็จ สิ้นแล้ว ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าคดีโจทก์ขาดอายุความ พิพากษายกฟ้อง

ให้วินิจฉัยว่า คำพิพากษาของศาลชั้นต้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ เดิมศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องเพราะเหตุคดีโจทก์ขาดอายุ ความ แต่เมื่อโจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์เห็นว่าคำให้การจำเลยมิได้แสดงเหตุ

แห่งการขาดอายุความ คดีไม่มีประเด็นเรื่องอายุความ จึงพิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาในประเด็นข้ออื่นแล้วพิพากษาใหม่ตามรูปคดี เมื่อไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกาโต้แย้งคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ประเด็นเรื่องอายุความจึงเป็นอันยุติ ตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ดังนั้น ศาลชั้นต้นจะต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาสืบพยานโจทก์จำเลยเฉพาะประเด็นอื่นที่ยังมิได้ดำเนินการเท่านั้น จำเลยไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอแก้ไขคำให้การเพื่อให้เกิดประเด็นเรื่องอายุความขึ้นอีก เพราะเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๔ การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้จำเลยแก้ไขคำให้การเกี่ยวกับประเด็นเรื่องอายุความแล้วหยิบยกประเด็นดังกล่าวขึ้นวินิจฉัยยกฟ้องคำพิพากษาศาลชั้นต้นย่อมไม่ชอบด้วยบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าว (คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๙๒๐/๒๕๔๗)

ข้อ ๓. คำถาม โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยทั้งสองต่อศาลจังหวัดภูเก็ตขอให้จำเลยทั้งสองชำระเงินที่กู้ยืมจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท จำเลยทั้งสองให้การต่อสู้คดีหลายประการระหว่างพิจารณาโจทก์ยื่นคำร้องขอถอนฟ้องจำเลยทั้งสอง ศาลจังหวัดภูเก็ต ฟังจำเลยทั้งสองแล้วอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องได้ จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ โดยอ่านคำสั่งวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๘ ต่อมาวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๔๘ โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยทั้งสองต่อศาลจังหวัดชัยภูมิขอให้จำเลยทั้งสองชำระเงินกู้ตามสัญญากู้ยืมเงินฉบับเดียวกันนั้น ศาลจังหวัดชัยภูมิรับฟ้องไว้พิจารณา วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๔๘ จำเลยที่ ๑ ยื่นอุทธรณ์คำสั่งของศาลจังหวัดภูเก็ตอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องต่อศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ต่อมาจำเลยทั้งสองยื่นคำให้การภายในกำหนดต่อศาลจังหวัดชัยภูมิโดยยกข้อต่อสู้ว่าฟ้องโจทก์คดีหลังนี้เป็นฟ้องซ้อนกับคดีของโจทก์ที่ศาลจังหวัดภูเก็ต

ให้วินิจฉัยว่า ข้อต่อสู้ของจำเลยทั้งสองฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ คดีเดิมโจทก์ฟ้องเรียกหนี้เงินกู้จากจำเลยทั้งสองต่อศาลจังหวัดภูเก็ต ต่อมาโจทก์ถอนฟ้องจำเลยทั้งสอง ศาลจังหวัดภูเก็ต

มีคำสั่งอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องจำเลยทั้งสองได้ และสั่งจำหน่ายคดีโจทก์ออกจากสารบบความในระหว่างระยะเวลาอุทธรณ์ โจทก์ยื่นฟ้องคดีหลังต่อศาลจังหวัดชัยภูมิเพื่อเรียกหนี้เงินกู้จากจำเลยทั้งสองซึ่งเป็นหนี้ตามสัญญากู้ฉบับเดียวกันกับคดีก่อน เมื่อจำเลยที่ ๑ ยื่นอุทธรณ์คำสั่งศาลจังหวัดภูเขียวในคดีก่อน คดีก่อนในส่วนของโจทก์กับจำเลยที่ ๑ จึงอยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค ๓ แม้จำเลยที่ ๑ จะยื่นอุทธรณ์หลังจากโจทก์ยื่นฟ้องคดีหลังก็ตาม ฟ้องโจทก์ในคดีหลังระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๑ ก็เป็นฟ้องซ้อนต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๓ วรรคสอง (๑) ข้อต่อสู้ของจำเลยที่ ๑ ฟังขึ้น (คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๕๕๕/๒๕๓๘ และ ๘๐๖๘/๒๕๔๗)

สำหรับคดีระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๒ นั้น คดีก่อนศาลจังหวัดภูเขียวมีคำสั่งจำหน่ายคดีเนื่องจากโจทก์ถอนฟ้อง จึงไม่ตัดสิทธิโจทก์ที่จะฟ้องจำเลยที่ ๒ เป็นคดีใหม่ภายในกำหนดอายุความ แม้โจทก์จะฟ้องคดีหลังขณะคดีก่อนยังอยู่ในกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ แต่จำเลยที่ ๒ มิได้อุทธรณ์คำสั่งศาลจังหวัดภูเขียวที่อนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องและจำหน่ายคดีจนคำสั่งดังกล่าวถึงที่สุดแล้ว จึงถือไม่ได้ว่าขณะโจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๒ เป็นคดีหลังนี้ คดีก่อนอยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ภาค ๓ ฟ้องโจทก์ในคดีหลังเฉพาะส่วนของจำเลยที่ ๒ จึงไม่เป็นฟ้องซ้อนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๓ วรรคสอง (๑) ข้อต่อสู้ของจำเลยที่ ๒ ฟังไม่ขึ้น (คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๘๔/๒๕๔๘)

ข้อ ๔. คำถาม คดีสามัญเรื่องหนึ่ง โจทก์ฟ้องจำเลย จำเลยให้การต่อสู้คดีและฟ้องแย้ง โจทก์ยื่นคำให้การแก้ฟ้องแย้ง ศาลชั้นต้นให้โจทก์นำพยานเข้าสืบก่อน ก่อนถึงวันนัด จำเลยยื่นคำร้องขอเลื่อนคดี ศาลมีคำสั่งว่ารอไว้ถึงวันนัด ถึงวันนัดโจทก์มาศาล ส่วนจำเลยไม่มาศาล ศาลไม่อนุญาตให้จำเลยเลื่อนคดีและถือว่าจำเลยขาดนัดพิจารณามีคำสั่งให้จำหน่ายคดีฟ้องแย้งจากสารบบความ ส่วนคดีตามฟ้องเดิม ให้สืบพยานโจทก์ไปฝ่ายเดียว โจทก์

แถลงขอสืบพยานสองปาก เมื่อโจทก์นำพยานเข้าสืบได้หนึ่งปาก จำเลยมาศาล ขออนุญาตนำพยานจำเลยเข้าสืบตามข้อต่อสู้ในคำให้การซึ่งจำเลยได้ยื่นบัญชี ระบัพยานไว้แล้ว ศาลมีคำสั่งไม่อนุญาตและสืบพยาน โจทก์ที่เหลืออีกหนึ่งปาก แล้วมีคำพิพากษาในวันเดียวกัน

ให้วินิจฉัยว่า (ก) คำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้จำหน่ายคดีฟ้องแย้งจากสารบบ ความ และให้สืบพยานโจทก์ไปฝ่ายเดียวในคดีตามฟ้องเดิมชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่

(ข) คำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้จำเลยนำพยานเข้าสืบชอบด้วย กฎหมาย หรือไม่

ธงคำตอบ (ก) แม้จำเลยจะได้ยื่นคำร้องขอเลื่อนคดีไว้ก่อนวัน สืบพยาน แต่เมื่อถึงวันนัด จำเลยไม่มาศาลและศาลไม่อนุญาตให้จำเลยเลื่อนคดี จึงถือว่าจำเลยขาดนัดพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรการ ๒๐๐ วรรคหนึ่ง เมื่อคดีนี้จำเลยได้ฟ้องแย้งโจทก์ด้วย จำเลยยอมอยู่ใน ฐานะเป็นโจทก์ฟ้องแย้งอีกฐานะหนึ่ง การที่จำเลยขาดนัดพิจารณาก็ย่อมถือว่า จำเลยขาดนัดพิจารณาทั้งสองฐานะคือ ฐานะที่เป็นจำเลยในฟ้องเดิมและที่เป็น โจทก์ในฟ้องแย้ง (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๘๖๓/๒๕๕๔) คดีในส่วนฟ้องแย้ง จึงเป็นกรณีที่โจทก์ขาดนัดพิจารณา เมื่อโจทก์ซึ่งเป็นจำเลยในฟ้องแย้งไม่ได้แจ้ง ต่อศาลขอให้ดำเนินการพิจารณาต่อไป ศาลชั้นต้นจึงต้องมีคำสั่งให้จำหน่ายคดี ฟ้องแย้งจากสารบบความตามมาตรา ๒๐๒ ส่วนคดีตามฟ้องเดิม เป็นกรณีที่ จำเลยขาดนัดพิจารณา ซึ่งมาตรา ๒๐๔ บัญญัติให้ศาลพิจารณาและชี้ขาด ตัดสินคดีนั้นไปฝ่ายเดียว การที่ศาลชั้นต้นให้สืบพยานโจทก์ไปฝ่ายเดียว จึง ชอบด้วยบทกฎหมายดังกล่าว คำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้จำหน่ายคดีฟ้องแย้ง จากสารบบความและให้สืบพยานโจทก์ไปฝ่ายเดียวในคดีตามฟ้องเดิมจึงชอบด้วย กฎหมายแล้ว

(ข) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรการ ๒๐๖ วรรคสี่ (๑) ให้สิทธิแก่คู่ความฝ่ายที่ขาดนัดพิจารณาซึ่งมาศาลในระหว่างการพิจารณาคดีฝ่าย เดียวนำพยานของตนเข้าสืบได้หากมาศาลยังไม่พ้นเวลาที่จะนำพยานของตน

เข้าสืบ การที่จำเลยมาศาลภายหลังที่โจทก์สืบพยานได้หนึ่งปาก ยังเหลือพยานโจทก์อีกหนึ่งปากการสืบพยานโจทก์ยังไม่เสร็จบริบูรณ์ ถือว่าจำเลยมาศาลในขณะที่ยังไม่พ้นเวลาที่ จะนำพยานของตนเข้าสืบ จำเลยจึงมีสิทธินำพยานเข้าสืบได้ (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๖๕๔/๒๕๒๖ และ ๘๖๐/๒๕๓๖) คำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้จำเลยนำพยานเข้าสืบจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ ๕. คำถาม โจทก์ฟ้องว่า โจทก์จำเลยเป็นสามีภริยากันโดยชอบด้วยกฎหมาย ต่อมาจำเลยซึ่งเป็นสามีได้อุปการะเลี้ยงดูยกย่องหญิงอื่นเป็นภริยา ขอให้ศาลพิพากษาให้จำเลยและโจทก์หย่าขาดจากกันและให้จำเลยแบ่งสินสมรสให้โจทก์ครึ่งหนึ่งเป็นเงิน ๑๕๐,๐๐๐ บาท จำเลยให้การว่าจำเลยมิได้ประพฤดิเสื่อมเสียอันเป็นเหตุหย่าตามที่โจทก์ฟ้อง และไม่ได้มีสินสมรสตามฟ้อง โจทก์นำคดีมาฟ้องเมื่อพ้นกำหนด ๑ ปีนับแต่โจทก์อ้างว่าจำเลยได้อุปการะเลี้ยงดูยกย่องหญิงอื่นเป็นภริยาฟ้องโจทก์จึงขาดอายุความ ขอให้ยกฟ้องศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าจำเลยมิได้ประพฤดิเสื่อมเสียอันเป็นเหตุหย่าตามที่โจทก์ฟ้อง คดีไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยเรื่องแบ่งสินสมรสและอายุความต่อไป พิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ขอให้พิพากษาให้โจทก์และจำเลยหย่าขาดจากกันและแบ่งสินสมรส จำเลยแก้อุทธรณ์ว่าจำเลยมิได้ประพฤดิเสื่อมเสียอันเป็นเหตุหย่าตามที่ฟ้องและไม่ได้มีสินสมรสตามฟ้อง ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้โจทก์และจำเลยหย่าขาดจากกัน ให้แบ่งสินสมรสให้โจทก์ครึ่งหนึ่งเป็นเงิน ๑๕๐,๐๐๐ บาท จำเลยฎีกาว่า

(ก) ไม่ได้มีสินสมรสตามฟ้อง และ

(ข) คดีโจทก์ขาดอายุความ

ให้วินิจฉัยว่า ศาลชั้นต้นจะมีคำสั่งรับฎีกาของจำเลยในข้อ (ก) และ (ข) ได้หรือไม่

ธงคำตอบ (ก) คดีฟ้องหย่าและขอแบ่งสินสมรสเป็นคดีเกี่ยวกับสิทธิในครอบครัวศาลอุทธรณ์พิพากษาให้จำเลยแบ่งสินสมรสให้โจทก์ครึ่งหนึ่งเป็นเงิน ๑๕๐,๐๐๐ บาท จำเลยฎีกาว่าไม่ได้มีสินสมรสตามฟ้อง ทุนทรัพย์ที่พิพาทในชั้นฎีกา เป็นเงิน ๑๕๐,๐๐๐ บาท และแม้ไม่เกินสองแสนบาท ก็ไม่ต้องห้าม

ฎีกาในข้อเท็จจริง เพราะเป็นคดีเกี่ยวข้องกับสิทธิในครอบครัว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๘ วรรคสอง (คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๑๘๓/๒๕๓๐ และ ๑๓๗๖/๒๕๔๔)

(ข) การที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า จำเลยมิได้ประพฤติเสื่อมเสียอันเป็นเหตุหย่า ตามที่โจทก์ฟ้อง ปัญหาเรื่องแบ่งสินสมรสและอายุความไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย พิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ว่ามีเหตุหย่าตามฟ้องและขอให้แบ่งสินสมรส จำเลยไม่ได้ยกปัญหาเรื่องฟ้องโจทก์ขาดอายุความตั้งเป็นประเด็นไว้ในคำแก้อุทธรณ์ ถือว่าไม่มีประเด็นเรื่องอายุความในชั้นอุทธรณ์ ปัญหาเรื่องฟ้องโจทก์ขาดอายุความหรือไม่จึงยุติไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น การที่จำเลยฎีกาว่าฟ้องโจทก์ขาดอายุความ จึงเป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลอุทธรณ์ ต้องห้ามมิให้ฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๙ วรรคหนึ่ง และไม่ใช้ปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามมาตรา ๒๔๙ วรรคสอง จำเลยจึงไม่มีสิทธิฎีกาในปัญหาดังกล่าว (คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๑๓๕/๒๕๔๓)

ดังนั้น ศาลชั้นต้นชอบที่จะมีคำสั่งรับฎีกาของจำเลยในข้อ (ก) และไม่รับฎีกาของจำเลยในข้อ (ข)

ข้อ ๖. คำถาม นายทองฟ้องนายเงินให้โอนทะเบียนรถยนต์ที่เข้าชื่อแก่นายทองระหว่างพิจารณา นายทองยื่นคำร้องในเหตุฉุกเฉินพร้อมคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราว ก่อนพิพากษาโดยขอให้ศาลมีคำสั่งห้ามนายเงินเข้าเกี่ยวข้องกับรถยนต์ที่เข้าชื่อ ศาลยกคำร้องโดยเห็นว่ากรณีไม่มีเหตุฉุกเฉิน นายทองจึงยื่นคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาใหม่อย่างวิธีธรรมดา ศาลนัดไต่สวน ต่อมาก่อนถึงวันนัดไต่สวน นายทองยื่นคำร้องในเหตุฉุกเฉินพร้อมกับคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาอีกเป็นฉบับที่สาม ศาลยกคำร้องฉบับที่สามดังกล่าว นายเงินจึงยื่นคำคัดค้านว่า เมื่อศาลยกคำร้องฉบับที่สามของนายทองแล้ว ก็ไม่มีอำนาจไต่สวนคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาฉบับที่สองของนายทองที่ยื่นไว้ก่อนนั้นต่อไป ขอให้ยกคำร้อง

ให้วินิจฉัยว่า คำคัดค้านของนายเงินฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ การที่นายทองยื่นคำร้องในเหตุฉุกเฉินพร้อมกับคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาในครั้งแรก และศาลยกคำร้องในเหตุฉุกเฉินซึ่งมีผลทำให้คำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาที่ยื่นมาพร้อมกันนั้นตกไปด้วยกรณีดังกล่าวไม่ตัดสิทธินายทองที่จะยื่นคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๔ นั้นใหม่ ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคสาม นายทองจึงมีสิทธิยื่นคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาใหม่อย่างวิธีธรรมดาเป็นฉบับที่สองได้ แม้ต่อมาในระหว่างที่ศาลนัดไต่สวนคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาฉบับที่สองดังกล่าว นายทองได้ยื่นคำร้องในเหตุฉุกเฉินพร้อมกับคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาเป็นฉบับที่สามอีกและศาลยกคำร้อง ก็มีผลเป็นการยกคำร้องในเหตุฉุกเฉิน และทำให้คำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาที่ยื่นมาพร้อมกันนั้นตกไปด้วยเท่านั้น ไม่ตัดสิทธินายทองที่จะยื่นคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาอย่างวิธีธรรมดาตามมาตรา ๒๖๗ วรรคสาม เช่นเดียวกัน ศาลจึงมีอำนาจไต่สวนคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราว ก่อนพิพากษาฉบับที่สองที่นายทองได้ยื่นไว้ก่อนนั้นได้ คำคัดค้านของนายเงินฟังไม่ขึ้น (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๑๔๐/๒๕๔๗)

ข้อ ๗. คำถาม นายเอกเป็นเจ้าของนี้ตามคำพิพากษาจำนวนเงิน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท ของนายโทซึ่งเป็นหนี้ส่วนตัว นายเอกนำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินหนึ่งแปลงซึ่ง เป็นสินสมรสของนายโทกับนางสวยเพื่อจะนำออกขายทอดตลาด นายตรีเป็นเจ้าหนี้ ตามคำพิพากษาของนายโทอีกคดีหนึ่งซึ่งเป็นหนี้เงินและได้ยื่นคำขอเฉลี่ยทรัพย์ไว้ก่อนซึ่งศาลอนุญาตแล้ว ส่วนนายจัตวาเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของนายโทอีกคดีหนึ่งซึ่งศาลพิพากษาให้นายโทโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงเดียวกันนี้ให้แก่นายจัตวาและรับเงินจำนวน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท และต่อมานายจัตวาได้นำเงินมาวางต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อชำระหนี้ให้แก่นายเอกแทนนายโท เจ้าพนักงานบังคับคดีรับเงินไว้แต่ยังมีหนี้ได้ถอนการยึด ดังนี้

(ก) นายตรีร้องขอให้ดำเนินการบังคับคดีต่อไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๐ วรรคแปด ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้อง

(ข) นางสาวร้องขอคืนส่วนเงินจำนวน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๗ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้อง

ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งของศาลทั้งสองกรณีชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ (ก) เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีรับเงินจำนวน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท จากนายจัตวาเพื่อชำระหนี้แก่นายเอกครบถ้วนแล้ว นายเอกย่อมไม่มีสิทธิที่จะบังคับคดีแก่ที่ดินแปลงนี้อีกต่อไป และมีใช้กรรมนายเอกสละสิทธิในการบังคับคดีหรือเพิกเฉยไม่ดำเนินการบังคับคดีภายในเวลาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนด กรณีจึงไม่ตกอยู่ในบังคับแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๐ วรรคแปด นายตรีไม่มีสิทธิขอให้ดำเนินการบังคับคดีแก่ที่ดินดังกล่าวต่อไป (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๔๖๙/๒๕๓๔) คำสั่งศาลชั้นต้นที่ยกคำร้องของนายตรีจึงชอบด้วยกฎหมาย

(ข) เมื่อที่ดินแปลงที่นายเอกนำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดไว้เป็นสินสมรสระหว่างนายโทและนางสว ย จึงเป็นทรัพย์สินที่นายโทและนางสว เป็นเจ้าของร่วมกันโดยมีส่วนเท่ากัน นางสวมีส่วนอยู่ด้วยกึ่งหนึ่งในเงินจำนวน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท ที่เจ้าพนักงานบังคับคดียึดถือไว้แทนราคาที่ดิน นางสวย่อมมีสิทธิขอคืนส่วนได้ในฐานะเจ้าของร่วม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๗ สิทธิขอคืนส่วนของนางสวมิใช่มีแต่กรณีบังคับคดีขายทอดตลาดทรัพย์สินของนายโทเท่านั้น (คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๓๙๐/๒๕๓๙) คำสั่งศาลชั้นต้นที่ยกคำร้องของนางสวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ ๘. คำถาม คดีล้มละลายเรื่องหนึ่ง ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์สินของลูกหนี้เด็ดขาด เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ โดยมีนายหนึ่งเป็นเจ้าของหนี้รายเดียวที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้เป็นเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท และศาลมีคำสั่งอนุญาตให้รับชำระหนี้ตามคำขอ ต่อมานายสองเจ้าหนี้อีกรายหนึ่งที่ฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่ง และศาลแพ่งพิพากษาให้ลูกหนี้ชำระหนี้ไว้ก่อนแล้ว ได้นำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดและขายทอดตลาดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างของลูกหนี้

ได้เงินจำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๙ เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทราบ จึงแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีส่งเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดมาเป็นทรัพย์สินในคดีล้มละลาย นายสองคัดค้านว่า การที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้รับเงินจากการขายทอดตลาด เป็นการรับชำระหนี้ไว้ในฐานะผู้แทนของนายสอง ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามพิพากษาของศาลแพ่ง จึงไม่ต้องส่งเงินดังกล่าวให้แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ทั้งมูลหนี้ระหว่างลูกหนี้ และนายสองเกิดก่อนศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด นายสองจึงมีสิทธิบังคับคดีเพื่อชำระหนี้ตามคำพิพากษา

ให้วินิจฉัยว่า คำคัดค้านของนายสองทั้งสองประการฟังขึ้นหรือไม่ และหากนายหนึ่งเจ้าหนี้ที่ขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายได้รับชำระหนี้ครบถ้วนแล้ว นายสองจะมีสิทธิได้รับชำระหนี้จากเงินที่เหลืออยู่หรือไม่

ธงคำตอบ คำคัดค้านของนายสองที่ว่า เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ต้องส่งเงินที่ได้รับจากการขายทอดตลาดให้แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นั้น เมื่อการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นการกระทำระหว่างลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด จึงอยู่ในอำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่เพียงผู้เดียวที่จะจัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อแบ่งระหว่างเจ้าหนี้ทั้งหลาย ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๒ ดังนั้น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงชอบที่จะแจ้งให้ เจ้าพนักงานบังคับคดีส่งเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดมาเป็นทรัพย์สินในคดีล้มละลายได้ ตามมาตรา ๑๑๑ การที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้รับเงินจากการขายทอดตลาด จึง มิใช่เป็นการรับชำระหนี้ไว้ในฐานะเป็นผู้แทนของนายสองซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแต่อย่างใด คำคัดค้านของนายสองฟังไม่ขึ้น

ส่วนคำคัดค้านของนายสองที่ว่านายสองมีสิทธิบังคับคดีเพื่อชำระหนี้ตามคำพิพากษาหรือไม่นั้น แม่นายสองเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งมูลหนี้เกิดก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด แต่นายสองจะมีสิทธิได้รับชำระหนี้จากเงินที่ได้ในการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ ก็ต่อเมื่อได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ตามมาตรา ๒๗, ๓๑ และ ๓๔ เท่านั้น เมื่อไม่ได้ยื่นคำขอรับชำระ

หนี้ไว้ ย่อมหมดสิทธิที่จะบังคับคดีเพื่อชำระหนี้ตามคำพิพากษาของศาลแพ่ง
อีกต่อไป คำตัดสินของนายสองข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

ดังนั้น หากนายหนึ่งได้รับชำระหนี้ในคดีล้มละลายครบถ้วนแล้วเมื่อมี
เงินเหลืออยู่ก็ต้องคืนให้ลูกหนี้ตามมาตรา ๑๓๒ นายสองหาสิทธิได้รับชำระ
หนี้จากเงินดังกล่าวไม่ (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๖๖๒๑/๒๕๓๘)

ข้อ ๙. คำถาม คดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้เรื่องหนึ่ง ศาลล้มละลาย
กลางมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนซึ่งกำหนดให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ร้อยละ ๒๐
ของจำนวนหนี้ที่ศาลหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำสั่งอนุญาต นายเก่ง
เจ้าหนี้รายหนึ่งซึ่งได้รับชำระหนี้ตามแผนเรียบร้อยแล้ว ได้อุทธรณ์ต่อศาลฎีกา
ว่าแผนดังกล่าวกระทำขึ้นโดยไม่สุจริต ศาลไม่ควรเห็นชอบด้วยแผน ศาลฎีกา
พิจารณาแล้ว มีคำสั่งไม่เห็นชอบด้วยแผนและให้ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของ
ลูกหนี้ นายเก่งจึงฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งให้ชำระหนี้ตามมูลหนี้เดิม ลูกหนี้
ให้การโต้แย้งว่า ลูกหนี้ได้ชำระหนี้ตามแผนเรียบร้อยแล้ว จึงหลุดพ้นจากความ
รับผิดชอบ หนี้ระหว่างลูกหนี้และนายเก่งย่อมระงับสิ้นไป

ให้วินิจฉัยว่า ข้อโต้แย้งของลูกหนี้ฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ ข้อโต้แย้งของลูกหนี้ฟังไม่ขึ้น เพราะเมื่อศาลฎีกามีคำสั่ง
ไม่เห็นชอบด้วยแผน และให้ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตาม
พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๙๐/๕๘ วรรคสาม
ประกอบด้วยมาตรา ๙๐/๕๘ วรรคสี่ ย่อมมีผลทำให้คำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและ
คำสั่งเห็นชอบด้วยแผนของศาลล้มละลายกลางเป็นอันถูกยกเลิกเพิกถอนไป
ในตัว ข้อกำหนดในแผนฟื้นฟูกิจการที่ให้เจ้าหนี้ได้รับ ชำระหนี้บางส่วนของ
จำนวนหนี้ที่ศาลหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำสั่งอนุญาต อันเป็นความ
ผูกพันตามแผนซึ่งเกิดขึ้นเมื่อศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน
ย่อมสิ้นสุดไปด้วย สิทธิและหน้าที่ของนายเก่งซึ่งเป็นเจ้าหนี้อย่อมกลับเป็นดังเดิม
ที่มีอยู่ก่อนศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ส่วนที่ลูกหนี้ได้ชำระหนี้ตามแผนเรียบร้อยแล้วนั้น
เมื่อการชำระหนี้เป็นเพียงบางส่วน of จำนวนหนี้ที่นายเก่งขอรับชำระ

หนี้และศาล หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อนุญาตให้ได้รับชำระหนี้ จึงไม่ทำเหตุ
ลูกหนี้หลุดพ้นจากความรับผิด คงมีผลเพียงทำให้หนี้ของลูกหนี้ที่มีต่อนายเก่ง
เป็นอันระงับไปเท่าจำนวนที่นายเก่งได้รับชำระแล้วเท่านั้นตามมาตรา ๕๐/๗๖
ลูกหนี้จึงต้องรับผิดชอบชำระหนี้ส่วนที่ขาดให้นายเก่งต่อไป (คำพิพากษาฎีกา
๔๒๗๒/๒๕๔๘)

ข้อ ๑๐. คำถาม พนักงานอัยการฟ้องจำเลยต่อศาลแขวงราชบุรีขอให้
ลงโทษฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๔ ซึ่งมีระวาง
โทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกพันบาท นายแสดผู้พิพากษา
ศาลแขวงราชบุรี องค์กรคณะพิจารณาคดีเสร็จแล้ว แต่ก่อนทำคำพิพากษานาย
แสดให้รับคำสั่งให้ไปรับราชการที่ศาลอื่น ส่วนผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวง
ราชบุรีป่วยไม่อาจไปปฏิบัติราชการได้ นายนพผู้พิพากษาอาวุโสมีความเห็นว่า
ตนมีอำนาจตรวจสำนวนและทำคำพิพากษาคดีนี้ได้ แต่นายยมผู้พิพากษาที่มี
อาวุโสถัดลงมาจากผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงราชบุรีเข้าตรวจสำนวนและ
ได้ทำคำพิพากษาคณเดียว แล้วพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลย ๑ ปี และปรับ
๕,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๕๖

ให้วินิจฉัยว่า (ก) นายนพมีอำนาจทำคำพิพากษาคดีนี้หรือไม่

(ข) การทำคำพิพากษาของนายยมชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ (ก) การที่นายแสดผู้พิพากษาศาลแขวงราชบุรีซึ่งเป็นองค์
คณะพิจารณาคดีเสร็จแล้ว ต้องพ้นจากตำแหน่งก่อนทำคำพิพากษาเนื่องจาก
ได้รับคำสั่งให้ไปรับราชการที่ศาลอื่น เป็นกรณีมีเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วง
ได้เกิดขึ้นในระหว่างการทำคำพิพากษา ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา
๒๙ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๓๐ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงราชบุรี หรือ
ผู้ทำการแทนจึงมีอำนาจตรวจสำนวนและทำคำพิพากษาคดีนี้ได้ ตามมาตรา
๒๙ (๓) หรือมาตรา ๒๙ วรรคท้าย แล้วแต่กรณี แต่เมื่อนายนพเป็น
ผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งต้องห้ามมิให้เป็นผู้ทำการแทน ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวง
ราชบุรี ตามมาตรา ๙ วรรคท้าย จึงไม่มีอำนาจทำคำพิพากษาคดีนี้

(ข) เมื่อผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงราชบุรีป่วยไม่อาจปฏิบัติราชการได้ นายยมผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุดในศาล ย่อมเป็นผู้ทำการแทนตามมาตรา ๙ วรรคสอง นายยมจึงมีอำนาจตรวจสำนวนและทำคำพิพากษาคดีนี้ได้ตามมาตรา ๒๙ วรรคท้าย แต่การที่นายยมพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลย ๑ ปี และปรับ ๕,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ นั้น เป็นกรณีที่ มิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๗ ประกอบมาตรา ๒๕ (๕) เพราะผู้พิพากษาคคนเดียว จะพิพากษาลงโทษจำคุกเกินหกเดือนไม่ได้ แม้จะรอการลงโทษก็เป็นการลงโทษเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด การทำคำพิพากษาของนายยมจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๙๔๓/๒๕๔๘ ประชุมใหญ่)